

Nikolova împotriva Bulgariei (MC) – 31195/96

Hotărârea din 25.03.1999

Art. 5 § 4: Examinarea legalității detenției

Întinderea controlului instanțelor cu privire la legalitatea detenției: *încălcare*

În fapt – Reclamanta a fost arestată preventiv în octombrie 1995, fiind inculpată sub acuzația de deținere de fonduri importante. După ce a făcut cereri în două rânduri fără succes la parchetul general, ea a declarat apel la un tribunal regional, arătând că arestarea sa se baza numai pe gravitatea acuzațiilor și că nu exista riscul să se sustragă justiției sau să îngreuneze ancheta și că probele aduse împotriva ei erau slabe. Parchetul regional prin intermediul căruia a fost depus apelul, l-a transmis la tribunal împreună cu dosarul cauzei și cu o scrisoare în care procurorul își exprima părerea că existau motive ca cererea reclamantei să fie respinsă. Conform practicii în vigoare la acea vreme, tribunalul a examinat cauza în ședință cu ușile închise, în absența părților. A respins apelul pe motiv că art. 152 alin. 1 din Codul de procedură penală cere ca toate persoanele inculcate pentru săvârșirea deliberată a unei infracțiuni majore, să fie arestate preventiv. Art. 152 alin. 2 prevede că detenția poate să nu fie dispusă atunci când nu există niciun pericol ca persoana în cauză să se sustragă justiției, să obstrucționeze acțiunea acesteia sau să recidiveze. Cu toate acestea, conform practicii Curții Supreme, un astfel de risc trebuie să fie exclus în mod obiectiv, iar sarcina aducerii dovezilor în această privință incumbă deținutului. În plus, conform jurisprudenței acestei instanțe, nu este de competența judecătorului care examinează o cerere împotriva deciziei de arestare să cerceteze dacă există suficiente probe pentru a demonstra acuzațiile.

În drept – Art. 5 § 4: Dacă este adevărat că această prevedere nu impune ca judecătorul care examinează o cerere împotriva unei hotărâri de arestare să studieze fiecare dintre argumentele aduse de reclamant, garanțiile pe care le prevede ar fi lipsite de esență, din cauza faptelor concrete invocate de persoana lipsită de libertate și susceptibile a pune la îndoială existența unor condiții indispensabile pentru „legalitatea” lipirii de libertate. Or reclamanta a subliniat fapte concrete, care nu par nici improbabile, nici lipsite de importanță. Limitându-se la a verifica dacă reclamanta fusese acuzată de săvârșirea „unei infracțiuni majore intenționate”, tribunalul regional a procedat la un control judecătoresc a cărui natură și domeniu de aplicare nu răspund cerințelor art. 5 § 4. În plus, tribunalul s-a reunit în ședință cu ușile închise după ce a primit observațiile procurorului. Reclamantei nu i s-a permis să răspundă și să consulte dosarul cauzei. Deci procedura nu a fost într-adevăr contradictorie și nu a garantat respectarea principiului egalității armelor. În fine, calea de atac care îi permitea reclamantei să solicite liberarea în fața organelor de urmărire penală de diferite grade nu era de natură să îi asigure calea de recurs prevăzută la art. 5 § 4.

Concluzie: încălcare (unanimitate).